המניח פרק שלישי בבא קמא

ולהכי מוקים לה הכי ולא מוקים לה כלאוקים למגיעתא לעיל בניחק שמא ומזיק כרי לאם כן היינו הך ופיפא אמאי אצטריך ג)ורבה דאוקמא למגיעתא לניחק שמא ומזיק כרי ולא אוקמה בכרי וכרי ולישני לאו ליטול ואין לו משום דס"ל דסומכוס לא אמר מוקלקין בכרי וכרי הלכך ריש"א דקתני לא כי אלא כשלא נקה לא אצטריך למיתני' בכרי וכרי ולאמועינן דמוליא מחבירו כו' להכי אוקמה למגיעתא בשמא וכרי דמיקו נמי ריש"א בכרי ושמא: **דתפס.** שקדם ניחק ותפס השור: **שמע מינה.** מדקתני שניהם: **רלה מזה גוכה רלה מזה גוכה.** ואם אכל האחד קס מחבירו במקומו ומשתלם הימנו: **במועדין.** דסוף סוף משלם מעליה לפיכך כל נכסיו אחראין לפרעון: ה"ג **מאי נפקא ליה מינה סוף סוף דמי תורא מעליא בעי לשלומי אלא לעולם בתמין.** והאי דקתני שניהם לאו דקאמרת דמאיזה שירלה יגבה אלא הא קמ"ל דכל זמן שנשיהם בפניהו גוכה אכל אכד האחד אינו גוכה: **ור' עקיבא היא דאמר שותפין נינהו.** בגוף של שור הלכך אכד השור אכד מקו הלכך כי הוו שניהם הוא דמחייב ואי ליתנהו לתרוייהו אלא אחד אמר ליה אייתי רלאיה כו' אכל לרבי ישמעאל כיון דאמר ד) בעל חוב הוא וחזי הוא דאפיק ניה אכד האחד לא איכד את זכותו:

הדרן עלך המניח

שור שנגח ארבעה וחמשה. וכטון היה אם דמשתלם מגופו והיכי דמי כגון ראה שור ונגח וראה שור ולא נגח וראה שור ונגח ואחר נגיחה שניה ראה כ' פעמים או ג' שור ולא נגח דאפי' מועד לסירוגין ליכא דשור אין נעשה מועד אא"כ נגח הג' נגיחות בשלשה שראה כסדרן או שלא כסדרן ונעשה מועד לסירוגין והיכא דסירוגין שוין כדמניא לקמן בפירקין[ה]: **ישלם.** מ"נ תחילה לאחרון וכגמרא מפרש מני: **ואם יש בו מותר יחזיר לשלפניו. רבי שמעון אומר.** שותפין הן בנזקין כילד שור [שהם] מאתים שנגח כו': **ושלפניו.** זה ניחק ראשון נוטל חמשים זוז והבעלים חמשים זוז דיש לניחק ראשון בו האחי הלכך משלם חצי משלומי נזקו דסבר לה כר' עקיבא דאמר שותפים נינהו: **מוד ונגח שור שוה מאתים לאחרון נוטל מנה.** האחי מכל מי שהוא דמגופו משתלם ומגיא לאותו שלפניו שהיה האחי שלו משלם מחצי מנה[ו] שנוטל האחרון: **ושנים הראשונים.** ניחק ראשון והבעלים שהיה להן לכל אחד רביע משלמין כל אחד רביעית של נזקו: **דינר וחצי.** עשרים וחמשה דינרים כסף בפרק הזהב (כ"מ דף מה:): **גמ' ראשון נשבר מבעי ליה.** והאחרון יפסיד שהרי אין ראשון שותף בו שהרא שמירתו עליו להתחייב בנזקין. והא לא דמיא לחב עד שלא הזיק דאמרינן בהמנית (לעיל דף לג:) קדמו בעלי חובות והגביהו לא עשו כלום דהתם הוא דאמר ליה ניחק לבעל חוב מהאי תורא דאזקן מיניה משתלמינא ובעל חוב לא מצי למימר ליה הכי הלכך כ"מ יטול נכסים אחרים אבל הכא האי ניחק והאי ניחק ולא משתלם אלא מגופו ומאי דשקיל האי מפסיד האי הלכך קמא קמא קדיש: יחזיר

ראוי ליטול ואין לו. פירוש ראוי ליטול אם תפס ואין לו אם לא תפס [א] ודוקא היכא דיש לו תביעה על שני השוורים על הגדול ועל הקטן אם תפס משתלם אבל מתני' דלעיל דאין לו תביעה אלא על הגדול אפי' תפס הקטן אין משתלם מיניה ולא שייך לשנויי לעיל ראוי ליטול ואין לו כיון דאם תפס לא משתלם מיניה ובטענו חטיס גרלה דאם תפס שעוריס לא משתלם ומ"מ אמאי לא משני הכא כדלעיל דקאמר ניחק שמא ומזיק כרי וי"ל דא"כ הו"מ למיפרך היינו הך כדפירש בקונטרס והשתא איכא לריכותא בכולהו בני דמתניתין דריש"א אשמעינן אפילו מזיק שמא וניחק כרי פליגי רבנן עליה דסומכוס ואמרי המוליא מחבירו עליו הראיה וההוא דקטן וגדול משמיענו אפילו ניחק שמא ומזיק כרי פליג סומכוס ואחד תם ואחד מועד אשמעינן דאפילו לר' אחא דאמר בריש פרק המוכר פירות (נ"ב דף לג.) גמל האומר בין הגמלים בידוע שזה הרגו מודה הכא דלא תלינן במועד כיון דשניהם לין והך דהגיזקין שניס אשמועינן [ז]דנתפס שקיל כדאמר מזיק וסיפא דתם ומועד אידי דאיירי בכא דלעיל בגדול וקטן ותם ומועד איירי נמי הכא:

ש"מ. מדקתני שניהם דלה כו' ואם אכד האחד קס חבירו תחתיו ומשתלם הימנו כך פירש בקונטרס וקשה דלא הוה ליה למימר שמע מינה אלא מסיפא הוה ליה למיפרך דקתני אחד גדול ואחד קטן המוליא מחבירו עליו הראיה ומשלם לגדול מן הקטן א"כ כשאכד אחד מהן לא משתלם מאותו שנשאר וגרלה לפרש דבשני שוורים שהזיקו שור בודאי איירי דחייב כאילו הוי חד גופא ומשתלם מן השני ואע"ג דמתניתין לא איירי אלא בעינן שאנו מסופקים איזה מהן נגח מ"מ דייק מליגא דקתני שניהם חייבים לאמועינן שיכול להיות שיהיו שניהם חייבין כגון אי ידעינן בודאי שהזיקו שניהם יחד:

ורבי עקיבא היא דאמר שותפין נינהו. פירש בקונטרס דלר' ישמעאל דאמר כ"ח הוא וחזי הוא דמסיק ניה אם אכד האחד לא איכד זכותו וקשה דהא לעיל (דף לג.) אמר אפילו לר' ישמעאל שאנו מה שעשה עשוי וגרלה לפרש דמשום הכי מוקי לה כר' עקיבא משום דלר' ישמעאל אין שום חידוש דפשיטא דאיכד זכותו כשאכד האחד כיון דכ"ח הוא אבל לר' עקיבא דשותפי נינהו ס"ד דהוי כאילו האחד מן השנים בחזקת הניזק ומאי למימר ניזק שלך נאכד ולא שליו:

הדרן עלך המניח

שור שנגח ארבעה וחמשה: **אי** כרבי עקיבא דאמר שותפין נינהו יחזיר לבולן מבעי ליה. תימה דלר' עקיבא נמי אמאי אין לאחון נשכר דלמה יהא מוטל עליו לשלומי מלקו כל זמן שלא עמד בדין ולא נאו עדים דמה הוא יודע אם חזקה וצריך לדחות דכיון שיש בידו להביא עדים לאלתר ולזכות מתחייב כשמירתו [ח]ולא מצי לשנויי כגון שאין בידו דאם כן מיקשי ליה לרבי עקיבא לאחון נשכר מבעי ליה: כגון

מסורת הש"ס

ה) [לעיל לג. לד.], כ) הה"ג מו"ס שכלא הגיה ורב פפא ומהרל"ש לא הסכים עמו ופירש דקאי אסתמא דתלמודא דלוקמי לדרבה הכי אבל לר"פ לא קשי' דאפשר דלית ליה האי מר' ראוי ליטול, ג) לעיל לג. לד., ד) [דף לז.], ה) כפ"ל: מנה, ו) ל"ל דאי תפס, ז) ועיין בתשב"ץ בשבע שיטות שמביא פירושים אחרים, ח) גי' ר"מ דלא מצי וע"ש,

הגהות הגר"א

[א] תר"ה ראוי כו'. ודוקא כו'. נ"ב ואפ' פוסקים מולקין ע"ז:

מוסף רש"י

שותפין נינהו. בסהוא שור דמסתמי ניה קא שויכו (לעיל לג.).

הדרן עלך המניח

עין משפט נר מצוה

קו א ב מיי' פ"ט מהל' נזקי ממון הל' יא סמג עשין סז טוש"ע ח"מ סי' ת סעי' ג בהג"ה וסעי' ד: קו ג ד מיי' שם הל' ח טוש"ע שם סעי' כ:

א ה מיי' פ"ט מהל' נזקי ממון הל' יב טוש"ע ח"מ סי' תא סעי' ה:

רבינו חננאל

משבועה דאוריתא והייב בדרבנן ויש לו לגלגל עליו גם על השעורין ליתה לדרבה כר נתן: **מתני'** היו שניהן לאיש אחד שניהן חייבין כו'. אוקינבא בשוורין תמין ור' עקיבא היא דאמר שותפי נינהו וטעמא דאיתנהו לתרוייהו דלא מצי מדחי ליה אבל ליתנהו לתרוייהו מצי אמר ליה זיל אייתי לי ראייה דהאי תורא אזקך ואשלם לך:

הדרן עלך המניח את הכד

שור שנגח ד' וה' שוורים זה אחר זה ישלם לאחרון כו' באנו לחקור משנתנו דתנן הבא אחרון נשכר דברי רבי מאיר אליבא דמאן לא כר' ישמעאל ולא כר' עקיבא משום דר' מאיר תלמיד ר' ישמעאל ור' עקיבא כדגרסי' בתחלת עירובין הוצרכנו לומר ר' מאיר למי מהן שנאה דתניא יושם השור בב"ד דברי ר' ישמעאל ר' עקיבא אומר הוחלט השור ועלה אמרי' אי כר' ישמעאל דאמר בעלי חובות נינהו אמאי תני אחרון נשכר ראשון ראשון נשכר מיבעי ליה ז) (שנו דין) בעל חוב כל הקודם זכה ומעת שנגח נגיחה הראשונה נתחייב לשלם מגופו של חצי השור חצי נזק לניזק. פשע המזיק ולא שימר השור ויצא והזיק חייב לשלם לראשון ולשני אי כר' עקיבא שנה ר' מאיר משנתו יחזיר לכולם מיבעי ליה דכולהו שותפי נינהו.

ז) תוי' ל"ל שם דין בע"ח שכל הקודם זכה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com